

3. Непочатенко О. О., Барабаш Л. В. Вплив митної політики України на обсяги експортно-імпорتنих операцій. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Сер. Економіка* 2014. Вип. 86. С. 6–13.

4. Очеретько Л. М., Горячковська Ю. С. Автоматичне бюджетне відшкодування ПДВ платникам з позитивною податковою історією по операціях з експорту товару. *Сталий розвиток економіки*. 2014. № 1. С. 227–234.

5. Гордополов В. Ю. Методологічні положення бухгалтерського обліку експортно імпорتنих операцій підприємств. *Агросвіт*. 2018. № 13. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/13_2018/4.pdf?fbclid=IwAR2qaDRCTjgE9sV6p-10CWHZA2PS6G8KoaOh5bFSVmvDCKjny3SzYBHRk3E (дата звернення: 25.04.2020).

АНАЛІЗ РИНКУ ТА ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ КРИПТОВАЛЮТ В УКРАЇНІ

*Ковальова Т.В., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

*Сафронська І.М., канд. екон. наук, доцент
Луганський національний аграрний університет,
м. Харків*

Україна на сьогодні не є домінуючим учасником світового ринку криптовалют ані за обсягом видобутку, ані за кількістю та сумами транзакцій із використанням криптовалют, ані за ступенем розвитку специфічної інфраструктури [1]. Проте і аутсайдером у цій специфічній сфері Україну назвати неможна. Тим більше, як зазначила Галина Пилипенко, 5 світових криптобірж є, фактично, «вихідцями» з України [2]. Підприємці починають потроху працювати з криптовалютою: у травні 2016 року в Україні відкрили перший bitcoin-автомат. Автомат цифрової валюти розташований в одному з торговельних центрів Одеси і підтримує операції в обох напрямках: біткоїн можна придбати за гривні, а також можна продати й отримати гривні

на руки [3]. Українські чиновники вже розглядають криптовалюту як інвестиційний актив. Активізували діяльність у сфері криптовалют і правоохоронці: протягом останніх місяців відбулося кілька гучних затримань. Зокрема, в інституті Патона в Києві виявили «ферму» з 200 комп'ютерами для генерування біткіонів. Майнерам інкримінують незаконне підключення до електромереж, фіктивне підприємництво, ухилення від сплати податків. Таким чином, незважаючи на відсутність чіткої регулятивної політики, вже окреслюються певні «червоні лінії» для українських видобувачів криптовалюти [4]. Криптовалюта має низку переваг: операції з криптовалютою є повністю анонімними і конфіденційними. Вся інформація про транзакції зашифрована в наборі символів, персональні дані не прив'язуються до гаманця криптовалюти; кожна одиниця криптовалюти має унікальний код і захищена від підробки; криптовалюта є децентралізованою, тобто не має центру управління, через що засновник цифрових грошей або будь-який фінансовий інститут не може вплинути на її існування. Курс і операції цілком регулюються користувачами електронних гаманців; кожна одиниця криптовалюти не прив'язана до жодного з банків, що суттєво зменшує розмір комісії за здійснення операцій. Вартість комісії зазвичай є вартістю енергетичних ресурсів, затрачених на здійснення транзакції; відсутність прив'язки до банків сприяє суттєвому зменшенню затрат часу на здійснення операцій із криптовалютою. Зазвичай підтвердження здійснення операцій із криптовалютою приходить протягом декількох секунд; операції здійснюються напряму між різними власниками електронних гаманців, що сприяє підвищенню швидкості здійснення операцій та зменшенню комісії; емісія більшості видів криптовалют має максимальний поріг, що викликано скінченністю всіх можливих комбінацій символів, що утворюють кожен нову одиницю криптовалю-

ти. Це сприяє зменшенню невиправданої грошової маси в обігу та зниженню рівня інфляції [4]. Тема дослідження правового статусу криптовалют та її місця в правовій системі України є дуже актуальною, оскільки, наша країна не стоїть осторонь процесів використання та виробництва крипто валют. На думку Несен О.В., Цірук К.А проблемою для правового регулювання криптовалют в Україні є те, що функціонування її системи відбувається децентралізовано в розподіленій комп'ютерній мережі та не може бути підконтрольною державі, тому обіг такого засобу платежу не може бути належним чином врегульований. Крім того, якщо взяти до уваги процес майнінгу як збільшення обсягів криптовалюти та переведення її у неконтрольовану сферу, то такий процес призведе до ще більшого послаблення національної валюти через все більший розмір вкладень в криптовалюту [5]. У 2017 році була навіть спроба прийняти Закону України «Про обіг криптовалюти в Україні». Якби його вдалось прийняти ми зараз мали б таке трактування криптовалюти: криптовалюта як програмний код (набір символів, цифр та букв), є об'єктом права власності, який може виступати засобом міни, відомості про який вносяться та зберігаються у системі блокчейн як облікові одиниці поточної системи блокчейн у вигляді даних (програмного коду). При цьому в проекті зазначалось, що до криптовалюти застосовуються загальні норми, які розповсюджуються на право приватної власності, а до криптовалютних транзакцій застосовуються загальні положення про договір міни, відповідно до законодавства України. Також проектом передбачалось розповсюдження податкових правовідносин до операцій з майнінгу та міни (обміну) криптовалюти, відповідно до чинного законодавства України (тобто криптовалюта буде об'єктом оподаткування) [6]. Нажаль, цей закон прийнято не було.

Незважаючи ні на що, криптовалютний ринок присутній в Україні де-факто, про це свідчать потужна криптовалютна спільнота, великі бізнес-гравці криптосвіту з українськими коренями. Наприклад, громадська організація Bitcoin Foundation Ukraine була створена у 2014 р., за даними якої Україна входить до топ-країн з користувачами криптовалют. Окрім цього, багато урядовців України також повірили у прибутковість Bitcoin, наявність криптовалютних якіх згадується у їх податкових деклараціях [7].

Підводячи підсумки, слід зазначити, що Україна вивчає новий ринок, одночасно уникаючи державної відповідальності за негативні наслідки для учасників ринку криптовалют, тобто притримується позиції нейтралітету. Відсутність правового статусу негативно впливає на облікові процеси відносно цього виду валют.

Перелік посилань:

1. Біткоїн та інші криптовалюти: ризики та перспективи використання в Україні. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-05/Glakh_bitcoin-34ba8.pdf (дата звернення: 13.03.2020).

2. Криптовалюта в Україні та світі: регулювання, правовий статус та оподаткування. URL: <https://ukrainepravo.com/scientific-taropodatkuvannya/> (дата звернення: 12.03.2020).

3. В Україні відкрили перший bitcoin-автомат : сайт. URL: <https://hromadske.ua/posts/v-ukraini-vidkryly-pershyi-bitcoin-avtomat>. (дата звернення: 11.03.2020).

4. Лизунова О. М., Харламова О. В., Сарбаш Л. Д. Сутність криптовалют та її прорив в економіці. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/Nvmgu_eim_2017_28_41.pdf (дата звернення: 12.04.2020).

5. Несен О. В., Цірук К. А. Проблемні аспекти використання криптовалют в Україні та світі. URL: [file:///C:/Users/user/Downloads/molv_2018_5\(2\)_90%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/molv_2018_5(2)_90%20(3).pdf) (дата звернення: 12.04.2020).

6. Проект Закону України «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» 10.10.2017 №7183-1. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_511=62710 (дата звернення: 11.04.2020).

7. Українське право: веб-сайт. URL: https://ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_a-v-sviti (дата звернення: 11.04.2020).